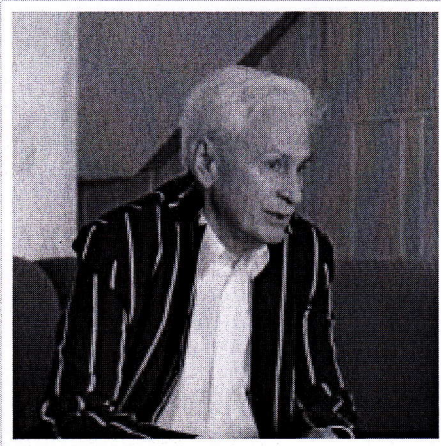

Interjú a Kossuth-díjas Boráros Imrével

Erényei a pontosság és a precizitás, vallja: a közönség hálása, ha a művész kimondja az igazságot. Hatalmas megtiszteltetésként élte meg, hogy Kossuth-díjjal tüntették ki, de – mint mondja – ez nem változtathatja meg az embert. A fiatal generációnak példaképeket ajánl, s elárulja, mindig is honvágygal küszködött, ha hosszabb időt külföldön töltött. Boráros Imre, Kossuth-díjas színművésszel beszélgettünk, aki percekkel cikkünk megjelenése előtt első felvidéki magyarként vehette át a legrangosabb magyar állami-szakmai elismerést, amellyel magyar művészt díjaznak.

Legyen bármennyire is tehetséges a színész, ha pályáját nem kíséri szerencse, kevésbé érvényesül – vélekedett Ruttkai Éva a színészi pályáról. Boráros Imre szerint milyen erények szükségesek ahhoz, hogy valakiből jó színész legyen. S vajon mi kell ahhoz, hogy a jó színészből Kossuth-díjas színész váljon?

Ha visszatekintek hosszú pályámra, elmondhatom, hogy az én erényeim a pontosság és a precizitás. De az sem elhanyagolható, hogy mindig is könnyen tanultam a szöveget. Nem egyszer előfordult, hogy már az első próbára teljes szövegtudással érkeztem. Egyébként a színházban az egyik legfontosabb az építkezés. Azt hittem, hogy rosszul hallok, mikor a televízióban az egyik budapesti pincészinház rendezője egy újságírói kérdésre azt felelte, hogy célja a rombolás volt. Ilyen az én életemben nincs! A mi létünket, magyarságunkat éppen az határozza meg, hogy az ellen a rombolás ellen védekezzünk, amit velünk szemben akarnak véghezvinni. Lehetséges volna, hogy csak mi, akik az anyaországon kívül élünk, látjuk ezt így?! Talán az anyaországban könnyebb magyarnak lenni, hiszen nekünk mindennap vállalnunk kell magyarságunkat. Mindennap egy kicsivel jobban, hogy tiszta legyen az ünnepekre – ahogy a költő mondja.

Pályája során Boráros Imrét számos díjjal és elismeréssel tüntették ki, legutóbb a Magyar Kultúra Lovagjává ütötték, holnap, Dunaszerdahelyen a Magyar Művészetért díjat veheti át. Hogy tekint a legrangosabb díjra, mellyel magyar művészt jutalmazhatnak? A Kossuth-díj a legnagyobb elismerés a pályáján?

Hatalmas megtiszteltetés számomra ez a díj. Egyfajta belső világosságot gyűjtve bennem igazolást ad, hogy amit valamikor elkezdtem, az jó döntés volt, s ezt az utat kell folytatnom. Úgy érzem ugyanakkor, hogy ez az elismerés ötvenéves pályám értékelése, visszatekintve a hosszú évek folyamán eltöltött időszakra, munkámra, eredményeimre, valamint a jelenre. Sőt, ez a díj meghatározza a jövőmet is. Nagyon jó és szép érzés egy alkotó embernek, ha elismerik azt, amit csinál, de majd jönnek a munkás hétköznapok és én úgy érzem, hogy ezáltal én semmit nem változhatok: tegnap abbahagytam egy próbafolyamatot, hétfőn ugyanott kell folytatnom.

Első felvidéki magyar színészként kapta meg a Kossuth-díjat, bizonyára eszébe jutnak a nagy elődök, egykori kollégák, különösen azok, akik már nem lehetnek közöttünk: Bugár Béla, Holocsy István, Galán Géza, vagy Dusza István kritikus...

Jó érzéssel emlékszem rájuk, mindannyiuknak hálával és köszönettel tartozom a sok együtt töltött napokért, a színpadon együtt töltött órákért, előadásokért. Ezekkel az emberekkel elég sokszor "váltottuk a világot" még az átkosnak mondott időben, igaz, nem váltottuk meg, de elmondtuk, és megvitattuk azt, ami nyomta a szívünket. Hálás vagyok azoknak, akik bíztak bennem, akik lelkesítettek. Ezen a pályán először jönnek a jókívánságok, aztán a baráti vállveregetések, hogy csak így tovább, és ez jól esik a színésznek. Erőt ad és feltölti, és úgy érezheti, jól végzi munkáját. Ezek is kellene ahhoz, hogy később a még nagyobb elismerések is "megtalálják". A művész számára az elismerés mindig ünnep.

S ha már múltból esett szó: mennyire volt nehéz a hatvanas-hetvenes évek Csehszlovákiájában magyar, felvidéki magyar színésznek lenni?

Hát, nem volt könnyű. Az első – akkor még csehszlovákiai magyar költők műveiből készített – önálló összeállításommal 1975-ben léptem színpadra, akkor éppen Kassán voltam színész. Ebben és később is, a saját estjeimen olyan témákról igyekeztem beszélni, melyek akkor tabunak számítottak és nem volt ildomos azokról beszélni. Gál Sándor költőbarátomnak egyik verse, a Veszteségeink, mely a kitelepítésről szól, és amit a mai napig műsoron tartok, hosszú évekig nem jelenhetett meg. Én ezért elemeltem az asztaláról, mert kötelességemnek éreztem, hogy erről is szóljak. Megtörtént, hogy figyelmeztettek is. Te, nem gondolod, hogy ebből bajod is származhat? – kérdezte tőlem egyszer egy színházi vezető. De nekem ez egyszerűen eszembe se jutott... A közönség pedig mindig hálás azért, ha valaki kimondja helyette az igazságot.

Az Ön életének és színészi pályájának egyik meghatározó vezérelve a hűség. Hűség a szülőföldhöz, hűség az anyanyelvhez. Ugyanakkor több interjúban is beszélt arról, hogy az Ön felfogásában az előadóművészetnek nemzetépítő szerepe van, valamint hogy a színház szentély.

Amikor a 90-es évek elején elkezdtem a nagyvilágot járni, rájöttem, mennyire kötődöm Verecknyéhez, ami ma már Pozsony része és a Kis-Duna parthoz, azaz az otthonomhoz. Évek kellettek, míg rájöttem, mennyi mindent adott nekem a szülői ház, mennyire fontos számomra a neveltetésem. Fiatalon az ember nem is tudatosítja ezt, talán csak egy belső érési folyamat vezet rá erre. Ma is gyakran előfordul, hogy mikor egy-egy szerep megformálásakor elakadok, gondolatban és álmokban otthon járok. Az erőt, a sugallatot ilyenkor mintha otthonról kapnám. Többször előfordult az is, hogy "megkísértettek" a jó barátok, mi lenne, ha... De nem hiszem, hogy megtaláltam volna a helyem odakinn. Egyébként, ha hosszabb időt töltök külföldön, mindig elfog a honvágy.

Erről a hűségről szólnak azok a monodrámák is, melyek önálló színházi estjeinek fontos részét képezik. A Dózsa-, az Esterházy-, a Viszockij-, a Mindszenty-monodrámák – miközben az egyik legnehezebb, legintimebb színházi műfaj – nagyon is tudatos választásnak tűnik. Ezek az emberek valamennyien hősök voltak, ugyanakkor üldözöttek is saját hazájukban.

Én ezekben az emberekben pontosan ezt a vállalást láttam. Ezekről a személyiségekről a mai fiatalok is példát vehetnek. Nekem egy kicsit az is a feladatomban, hogy ezekre az emberekre és a gondolataikra ráirányítsam a figyelmet.

Ahogy az imént Ön is utalt rá, ötvenéves színészi pálya áll a háta mögött, napokkal ezelőtt töltötte be a 70. életévét, s még mindig a színpadon látjuk. Legújabbban a Boráros Imre Színház produkcióiban. Mintha ezt a szakmát nem lehetne abbahagyni. Egyáltalán, van az úgy, hogy a színész nyugdíjba vonul, s hátradől egy kényelmes fotelben?

A színésznek a legszebb halál, ha színpadon hal meg (nevet). Ezt nem kívánom magamnak, de boldogsággal tölt el, hogy még itt vagyok és dolgozhatom. Tele vagyok erővel és jól érzem magam. Ez a legfontosabb!

Im, Felvidék.ma

március 14th, 2014 | Category: HÍR-MIX